

Ongin áhugi at fiska við Føroyar

— Sjey laksabátar undantíknir koma dansk fiskiskip neyvan higar at royna.

Fiskaaling risastórur møguleiki hjá føroyingum, sigur danskur ráðharri.

Vit fara neyvan at siggja fleiri dansk fiskiskip her við Føroyar í framtíðini. Danskir fiskimenn eru ikki vanir við at gera langtúrur og teir fara neyvan soleiðis frá degi til dags at broyta gamlar venjur.

Tað er dansk fiskimálaráðharrin, Henning Grove, sum ikki væntar, danskir fiskimenn koma hendanvegin at fiska berturav teimum kvotum. EEC hevur fingið frá Føroyum.

Henning Grove segði á tíðindafundi hósdagin, at sjey danskir laksabátar kunna fiska 12 tons hvør undir Føroyum. Fleiri loyvi verða ikki givin og Fiskimálaráðið hevur heldur ikki fingið umsóknir um fleiri.

Danska laksakvotan er ikki ein EEC kvota. Tað er ríkisfelagsskapurin, sum tryggjar laksabátunum tæy 84 tonsini um árið.

Henning Grove heldur ikki føroyingar vóru røttum kunna fýlast á danska laksafiskiskapin. Hann visti á, at til dømis fiska føroyingar tosk í Eystursjónum. Tað sleppa danir

ikki.

— Men vit hava sera gott samarbeiði við føroysku fiskimennin í Eystursjónum, sum landa á Bornholm, segði ráðharrin.

Og føroyingar sleppa at fiska sild vestanfyri Skotland. Tað sleppa danir ikki.

Fiskaalingin einastandandi

Henning Grove segði, hann hevði serstakliga biðið um at sleppa at siggja fiskaalingina í Føroyum.

— Oj tað má eg siga. Hon er heilt einastandandi. Eg eri yvirhøvdur ikki í iva um, at her hava tit veruliga risastórar møguleikar.

Eisini røsti Henning Grove framleiðsluni hjá jákupskeljavirkinum á Oyri. Ein góð vora, sum smakkar frálíkt, var skoðsmálið, jákupskelin fekk.

Hetta er fyrstu ferð,

Henning Grove er í Føroyum. Hann hevði eisini fund við Landsstýrið um millum annað lodnuna við Eysturgrønland. Hann upplýsti, at KGH onga heimild hevði at loyva føroyskum skipum at fiska lodnu. EEC gav ikki nakad loyvi, segði hann.

Annars var Henning Grove sannfurdur um, at ein samráðingarloysn fór at finnast á ósemjunum um lodnuna, eisini við Jan Mayen.

Gott at vera í EEC

Henning Grove segði, at sjálvandi eru bæði fyrimunir og vansar við at vera í EEC.

Hann ívaðist tó ikki í, at tað er ein avgjördur fyrimunur hjá donsku fiskivinnuni.

— Vit hava ein heima-marknað við 300 milliön-fólku. Og danskir fiskavaruútlutningurin verður í ár 9 — 10 milliardir krónur.

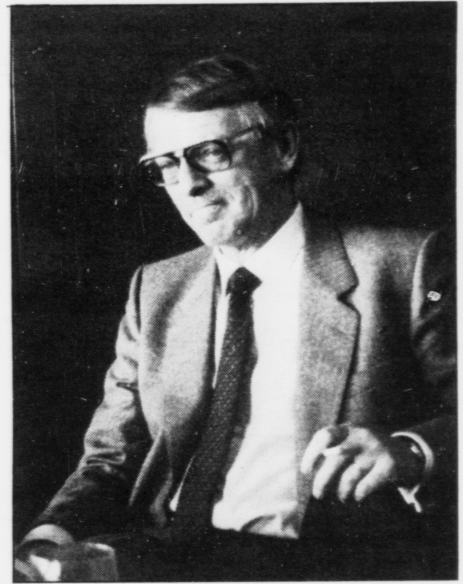
Yvir helvtina av tí, vit fiska, fiska vit uttan fyri danskt óki.

Henning Grove bleiv spurður, um hann sum danskur fiskimálaráðharri vildi og kundi hjálpa føroyingum at fáa betri sømdir frá EEC.

Tað helt hann ikki.

— Eg haldi heldur ikki, føroyingar eru áhugaðir fyri tí. Tit klára tykkum væl uttan slíka hjálp.

hd

Henning Grove kom ikki við nógvm upplýsingum um fundin við Landsstýrið, sum onki umboð hevði á tíðindafundinum.

EEC bert áhuga fyri kongafiski

EEC skip hava eini túsund tons eftir av kongafiskakvotuni, sum er 5.100 tons.

Tað er fyrst og fremst vesturtýskarar, sum fiska kongafiskin. Franskir trolarar hava fiskað nokur heilt fá hundrad tons.

Annars er líkt til, at reiðarar í Felagsmarknaðinum fyri ein stóran part hava mist áhugan fyri at senda skip sini undir Føroyar at royna.

Heldur ikki í ár sær út til, at toska- og

hýsukvotan verður brúkt. EEC skip kunna fiska 1.200 tons tilsamans av toski og hýsu. Higar til er lítið ella onki tikið av hesi kvotuni, upplýsir Vaktar- og bjargingartænastan, sum hevur eftirlit við útlendsku fiskiveiðuni.

Áðrar kvotur eru eisini mestsum brúktar enn. EEC eigur eitt nú 3.500 tons av upsa og 4.500 tons av blálongu í ár.

Hinvegin eru sovjetisk skip iðin at brúka

teirra rættindi her. Sovjet hevur 100.000 tons av svartkjäfti og higar til eru millum 60.000 og 70.000 tons fiskað.

Hósdagin vóru tiggju sovjetiskir svartkjäftatrolarar undir Føroyum. Tá vóru eisini ein vesturtýskur trolari og seks norsk linuskip her.

Norðmenn royna eftir longu og brosmu.

hd

Útflutningur okkara:

Færri milliónir fyri fleiri tons

Tað stendur ikki ov væl til við útflutninginum.

Hageidlin hevur nú almannakunngjørt útflutningstøluni fyri juli og ein samanteljing fyri januar-juli visir, at vit hava selt fyri 51,3 mill. kr. minni enn hesar somu mánaðir í 1983.

Útflutt varð fyri 766,7 mill. kr. frá 1. januar til 1. august í ár. Í fjór var talið 6,3% hægri. Tað vil siga 818,0 mill. kr.

Og tá var útflutningurin heili 27,2% størri enn árið fyri, í 1982.

Hageidlin veit ikki um aðra frágreiðing enn ta. at

prisvøksturin hevur verið minni í ár. Millum annað, tí flakavirkini nú eina tíð hava gjørt blokk í staðin fyri fimpund, sum er dýrari vora.

Vit skulu prisa okkum

lukkulig, at dollarin er so

høgur. Hann ger, at prisur

in á útflutningsvørur

okkara ikki fellur.

Í juli útfluttu vit fyri 105,9 mill. kr. Eitt stórt tal. Men bæði í 1983 og 1982 seldu vit fyri meira. Í fjór gav juli 126,5 mill. og í fyrraárið 109,7 mill. kr.

Heildarútflutningstøluni fyri august eru ikki tók

enn. Men Føroya Fiskasøla, sum hevur umleið 80% av føroyska útflutninginum, hevur sent út sini tøl fyri august.

Tey visa nakad tað sama. Færri milliónir koma hendavegin. Samanbera vit august í ár og august í fjór, siggja vit, at útflutningsvirðið er 5% minni í ár. Hetta hóast nøgdn, tonsatalið, var heili 45,8% størri í ár.

Í ár útfluttu vit í august 11.652 tons fyri 111,9 mill. kr.

Í fjór 7.991 tons fyri 117,9 mill. kr.

hd

Framhald av síðu 4

hald á Eiðisvatn (?) verður, sum ein møguleiki skotið upp at ein partur av avfalsøkinum kring Eiðisvatn (Eiði C) verður útbyggt og Eiðisvatnbyggingin dimensionerað soleiðis, at Eiðisverkið skal »samkoyra« við Veðranes. Hetta vil hava við sær munandi størri regulering av vatnleguni í Eiðisvatni, enn teir í mesta lagi 4 m, ið »Vandkvalitetsinstituttet« og Yvirfriðingarnevndin ásettu sum mest loyvdu regulering.

Hetta uppskot vil eg loyva mær at skýra sum eina tendenslösa loysn, ið einans tænar prestisju SEV's og H&S's. Við »0%« vatnsgoymslu í Veðranes er rætta — einasta rætta og nógv ódýrasta loysnin — at Veðranes verður eitt »undirbrúk« av og fjarstýrt frá Vestmanna-verkinum via verandi 60 kW-linjuna. Brunnarnir her megna fult út samkoyringina við Veðranes.

3. Úrskurður

Tórshavn er størsti eigari í SEV. Í næstum skal Tórshavnar Havn viðka munandi um havnalagið — ein víðkan ið verður at krevja um 500.000 — 1 mill. m³ av gróti. Átlanin er at spreingja hetta grótið úr Glyvursnesi, ið sostatt verður meira og meira oyðilagt, sum tað vakra og eyðkenda nes tað nú einaferð er.

Ein brunnur uppá 1 mill. m³ er tað okkum tørvur fyri at einki av avfallinum skal fara fyri skeyti í Veðranes. — Um nú Tórshavnar Havn fekk grótið hagani fyri sama kostnað sum úr Glyvursnesi, ja, so fingi vit samstundis eitt at siga ókeypis 4% vatnresvoir til Veðranes, og tá eisini eitt uppá seg ódyrt 1. floks kraftverk. — Tað er soleiðis vit mugu hugsa í dag, skulu vit fáa land okkara uppá fótur aftur. — Og undir øllum umstøðum hava vit tørv á nógvm

gróti til fyllingar, havnir o. a., so einki skuldi verið til hindurs fyri at vit beinvegin byrjaðu við einum nýggjum grótbroti har Veðranesbrunnurin skal vera. Landsbúskaparlígt vil tað løna seg.

Fyri áðru ferð hevur SEV/H&S fingið at vita at tey projekt H&S hevur gjørt, og sum SEV hevur goldið nógvar milliónir (8?) fyri, eru ónýtilig. Eftir er bert nú at siga allar sáttmálar við H&S upp og krevja endurgjald!

Latið Eiðisvatn fáa frið og latið upp í hendurnar hjá føroyingum sjálvm at projektera og útbyggja vatnorkuna í tann mun, tað er umhvørvisliga ráðiligt.

Annars vil eg minna á, at vit áframt hava bæði kol og vind í Føroyum.

Í einum øðrum parti skal eg stutt viðgera alitið frá ELSAM og frá Orku-ráðnum.

20.09.84
Tormóður Dahl